HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

13 februarie 2025*

„Trimitere preliminară – Directiva 2002/22/CE (Directiva privind serviciul universal) – Rețele și servicii de comunicații electronice – Serviciul universal și drepturile utilizatorilor – Protecția consumatorilor – Contracte încheiate între un consumator și o întreprindere care furnizează servicii de comunicații electronice – Facilitarea schimbării furnizorului – Articolul 30 alineatul (5) – Perioadă contractuală inițială – Noțiune”

În cauza C-612/23,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberlandesgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional Superior din Düsseldorf, Germania), prin decizia din 21 septembrie 2023, primită de Curte la 6 octombrie 2023, în procedura

Verbraucherzentrale Berlin e.V.

împotriva

Vodafone GmbH,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din doamna M. L. Arastey Sahún, președintă de cameră, și domnii D. Gratsias (raportor), E. Regan, J. Passer și B. Smulders, judecători,

avocat general: domnul J. Richard de la Tour,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Verbraucherzentrale Berlin eV, de S. Fitzner, Rechtsanwältin;

– pentru Vodafone GmbH, de C. Rohnke, Rechtsanwalt;

– pentru Comisia Europeană, de O. Gariazzo, L. Malferrari și G. Meessen, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: germana.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 30 alineatul (5) din Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații (directiva privind serviciul universal) (JO 2002, L 108, p. 51, Ediție specială, 13/vol. 35, p. 169), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 (JO 2009, L 337, p. 11) (denumită în continuare „Directiva privind serviciul universal”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Verbraucherzentrale Berlin eV, o asociație pentru protecția consumatorilor (denumită în continuare „asociația pentru protecția consumatorilor”), pe de o parte, și Vodafone GmbH, un furnizor de servicii de telecomunicații, inclusiv în domeniul telefoniei mobile, pe de altă parte, în legătură cu o practică comercială instituită de acest furnizor față de consumatori.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva privind serviciul universal

3 Considerentele (2), (30) și (49) ale Directivei privind serviciul universal enunțau:

„(2) În conformitate cu articolul 153 din [Tratatul CE], Comunitatea [Europeană] trebuie să contribuie la protecția consumatorilor.

[…]

(30) Contractul este un instrument important pentru utilizatori și consumatori pentru asigurarea unui nivel minim de transparență a informațiilor și de securitate juridică. […] Pe lângă dispozițiile prezentei directive, cerințele legislației comunitare în vigoare de protecție a consumatorilor în materie de contracte […] se aplică în tranzacțiile efectuate de consumatori prin rețele și servicii electronice. Consumatorii ar trebui să se bucure în special de un nivel minim de siguranță juridică în relațiile lor contractuale cu furnizorul direct de servicii telefonice, astfel încât clauzele contractuale, condițiile, calitatea serviciilor, modalitățile de reziliere a contractului și de suspendare a serviciului, măsurile de compensare și modalitatea de reglementare a litigiilor să fie prevăzute de contract. […]

[…]

(49) Prezenta directivă ar trebui să prevadă anumite elemente de protecția consumatorului, în special claritatea clauzelor contractuale și a mijloacelor de soluționare a litigiilor și transparența tarifelor pentru consumatori. […]”

4 Articolul 20 din această directivă, intitulat „Contractele”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre se asigură că, în cazul abonării la servicii care furnizează conectarea la o rețea publică de comunicații și/sau la servicii de comunicații electronice destinate publicului, consumatorii și alți utilizatori finali care solicită acest lucru au dreptul la un contract încheiat cu una sau mai multe întreprinderi care furnizează asemenea conectare și/sau servicii. […]”

5 Articolul 30 din directiva menționată, intitulat „Facilitarea schimbării furnizorului”, prevedea la alineatul (5):

„Statele membre se asigură că contractele încheiate între consumatori și întreprinderi, care oferă servicii de comunicații electronice, nu prevăd o perioadă contractuală inițială mai mare de 24 de luni. Statele membre se asigură, de asemenea, că întreprinderile oferă utilizatorilor posibilitatea de a încheia un contract cu o durată de cel mult 12 luni.”

Directiva 2009/136

6 Potrivit considerentului (47) al Directivei 2009/136:

„Pentru a profita pe deplin de mediul competitiv, consumatorii ar trebui să poată face alegeri bine informate și să își schimbe furnizorii atunci când acest lucru este în interesul lor. Este esențial să se asigure că aceștia pot face aceste lucruri fără a fi stânjeniți de obstacole juridice, tehnice sau practice, inclusiv de condiții, proceduri, obligații contractuale etc. Aceasta nu exclude posibilitatea de a impune termene contractuale minime rezonabile în contractele încheiate cu consumatorii. Portabilitatea numerelor este un element determinant pentru facilitarea opțiunii consumatorului și a concurenței efective de pe piețele competitive de comunicații electronice și ar trebui asigurată în cel mai scurt timp posibil, astfel încât numărul să fie activat efectiv în termen de o zi lucrătoare, iar utilizatorul să nu fie privat de serviciu mai mult de o zi lucrătoare. Autoritățile naționale competente pot să stabilească procesul global al portabilității numerelor, ținând seama de dispozițiile naționale privind contractele și progresele tehnice. Experiența din unele state membre a demonstrat că există riscul transferului consumatorilor către un alt furnizor fără consimțământul acestora. Deși aceste aspecte ar trebui să fie soluționate în principal de autoritățile de aplicare a legii, statele membre ar trebui să fie totuși abilitate să impună astfel de măsuri minime și proporționale în ceea ce privește procedura de transfer pentru a reduce la minimum astfel de riscuri și pentru a se garanta protecția consumatorului pe parcursul procesului de transfer, inclusiv impunerea unor sancțiuni corespunzătoare, fără a provoca o diminuare a atractivității procedurii pentru consumatori.”

Directiva (UE) 2018/1972

7 Directiva privind serviciul universal a fost abrogată prin Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice (JO 2018, L 321, p. 36). Potrivit tabelului de corespondență care

figurează în anexa XIII la aceasta din urmă, articolul 30 alineatul (5) din Directiva privind serviciul universal corespunde articolului 105 alineatul (1) din Directiva 2018/1972. Acest articol 105, intitulat „Durata contractului și încetarea acestuia”, are următorul cuprins:

„(1) Statele membre se asigură că procedurile și condițiile de încetare a contractului nu constituie un factor care descurajează schimbarea furnizorului de servicii și că în contractele încheiate între consumatori și furnizori de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât serviciile de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere și altele decât serviciile de transmisie utilizate pentru furnizarea de servicii între dispozitive, nu se prevede o perioadă contractuală inițială mai mare de 24 de luni. Statele membre pot adopta sau menține dispoziții care prevăd durate maxime mai scurte ale perioadelor de angajament contractual.

[…]

(3) În cazul în care un contract sau dreptul intern prevede prelungirea automată a perioadelor contractuale cu termen fix pentru servicii de comunicații electronice altele decât serviciile de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere și altele decât serviciile de transmisie utilizate pentru furnizarea de servicii între dispozitive, statul membru se asigură că, după o astfel de prelungire a perioadei contractuale, utilizatorii finali au dreptul să rezilieze contractul în orice moment, cu o perioadă de notificare prealabilă de maximum o lună, stabilită de statele membre, și fără să suporte vreun cost, cu excepția taxelor aferente beneficierii de serviciu pe durata perioadei de notificare prealabilă. Înainte de prelungirea în mod automat a contractului, furnizorii informează utilizatorii finali într-un mod evident și în timp util și pe un suport durabil cu privire la încetarea angajamentului contractual și la mijloacele de reziliere a contractului. În plus, și, în același timp, furnizorii pun la dispoziția utilizatorilor finali informații privind cele mai bune tarife pentru serviciile lor. Furnizorii pun la dispoziția utilizatorilor finali informații referitoare la cele mai bune tarife cel puțin o dată pe an.

[…]”

8 Conform articolelor 124 și, respectiv, 125 din această directivă, termenul pentru transpunerea sa în ordinile juridice ale statelor membre expira la 21 decembrie 2020, iar Directiva privind serviciul universal a fost abrogată cu efect de la aceeași dată.

Dreptul german

9 Potrivit articolului 43b din Telekommunikationsgesetz (Legea privind telecomunicațiile) din 22 iunie 2004 (BGBl. 2004 I, p. 1190), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „TKG”):

„Perioada contractuală inițială a unui contract între un consumator și un furnizor de servicii de comunicații accesibile publicului nu trebuie să depășească 24 de luni. […]”

10 Articolul 307 din Bürgerliches Gesetzbuch (Codul civil, denumit în continuare „BGB”) prevede:

„(1) Clauzele din condițiile comerciale generale sunt nule în cazul în care, contrar obligației de bună-credință, îl dezavantajează în mod disproporționat pe partenerul contractual al părții care prestabilește condițiile comerciale generale. Un dezavantaj disproporționat poate rezulta și din faptul că dispoziția nu este clară și inteligibilă.

(2) În cazul în care există îndoieli, dezavantajul disproporționat se prezumă atunci când o clauză:

1. nu este compatibilă cu principiile esențiale ale reglementării legale de la care aceasta derogă; sau

2. limitează drepturile sau obligațiile esențiale inerente naturii contractului, în așa măsură încât este compromisă realizarea scopului contractului.

(3) Alineatele 1 și 2, precum și articolele 308 și 309 se aplică numai clauzelor din condițiile comerciale generale care conțin stipulații ce derogă de la dispozițiile legale sau care le completează. Alte clauze pot fi nule în temeiul dispozițiilor coroborate ale primei și ale celei de a doua teze ale alineatului 1.”

11 Potrivit articolului 309 din BGB:

„Chiar în măsura în care este permis să se deroge de la dispozițiile legale, dispozițiile [următoare] care figurează în condițiile generale sunt lipsite de efect [:]

[…]

9 în cazul unui raport contractual care are ca obiect furnizarea în mod regulat de bunuri sau prestarea regulată de servicii sau de lucrări de către utilizator,
   a) o durată a contractului încheiat între cealaltă parte la contract pentru o perioadă mai mare de doi ani,
   b) o reînnoire tacită a raportului contractual dintre cealaltă parte la contract, cu excepția cazului în care raportul contractual este reînnoită pentru o perioadă nedeterminată, iar celeilalte părți la contract i se acordă dreptul de a rezilia contractul reînnoit în orice moment, cu un preaviz de maximum o lună,

[…]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

12 Asociația pentru protecția consumatorilor a introdus o acțiune în încetare la Landgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional din Düsseldorf, Germania) împotriva Vodafone, întemeiată pe o pretinsă încălcare de către aceasta din urmă a reglementării naționale în materie de protecție a consumatorilor în detrimentul clienților existenți, cum sunt clienții nr. 1 și nr. 2 menționați în cererea de decizie preliminară.

13 Acești din urmă clienți încheiaseră fiecare cu Vodafone un prim contract pentru o perioadă contractuală determinată. În cursul anului 2018, înainte de expirarea contractelor lor, fiecare dintre acești doi clienți a dorit să schimbe formula abonamentului său pentru a avea acces, prin intermediul unei tarifări lunare mai ridicate, la cumpărarea, la preț redus, a unui nou telefon mobil.

14 În acest scop, clientul nr. 1 a semnat un act adițional la primul său contract în care se arăta că era vorba despre un „nou contract”, încheiat „înainte de sfârșitul perioadei contractuale”, și că o nouă perioadă contractuală de 24 de luni ar începe să curgă din prima zi după expirarea perioadei contractuale a primului contract. Acest client a primit imediat telefonul mobil convenit, iar Vodafone a aplicat imediat noul tarif prevăzut de actul adițional menționat.

15 La rândul său, clientul nr. 2 a semnat un document intitulat „Prelungirea contractului”, în care era stabilită o perioadă contractuală de 26 de luni. În această privință, Vodafone a precizat clientului respectiv că durata reziduală a primului contract pe care îl semnase și care nu își atinsese încă termenul ar trebui adăugată la perioada contractuală minimă de 24 de luni.

16 În susținerea acțiunii sale în încetare, asociația pentru protecția consumatorilor a arătat că, din cauza practicii comerciale descrise la punctele 14 și 15 din prezenta hotărâre, clienții erau afiliați pentru o perioadă mai lungă de 24 de luni, cu încălcarea articolului 43b prima teză din TKG și, în orice caz, a articolului 309 punctul 9 litera a) din BGB. Vodafone a susținut că această practică comercială privea numai prelungiri ale contractelor convenite de comun acord și care nu intră sub incidența acestor dispoziții.

17 Landgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional din Düsseldorf) a admis în parte această acțiune, statuând că, deși practica comercială contestată nu era contrară dispozițiilor menționate mai sus, acestea din urmă vizând numai durata primelor contracte, iar nu pe cea a contractelor subsecvente, precum cele care rezultă din semnarea actului adițional și a documentului vizate la punctele 14 și, respectiv, 15 din prezenta hotărâre, acordurile încheiate cu clienții nr. 1 și nr. 2 cuprindeau totuși condiții generale care încălcau articolul 307 din BGB.

18 Părțile din litigiul principal au declarat fiecare apel împotriva acestei hotărâri la Oberlandesgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional Superior din Düsseldorf, Germania), care este instanța de trimitere. Aceasta din urmă a admis apelul asociației pentru protecția consumatorilor și l-a respins pe cel al Vodafone, pentru motivul că practica comercială vizată de acțiunea în încetare era efectiv contrară dispozițiilor naționale menționate, interpretate în lumina dreptului Uniunii.

19 Această hotărâre a fost anulată de Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania), care a trimis cauza spre rejudecare la instanța de trimitere, considerând că existau elemente de fapt ale litigiului care nu fuseseră stabilite cu suficientă precizie.

20 Sesizată din nou cu acest litigiu, instanța de trimitere consideră că actul adițional și documentul semnate de clienții nr. 1 și, respectiv, nr. 2 trebuiau să intre în vigoare și să fie executate de la data semnării lor.

21 Or, această instanță ridică problema interpretării noțiunii de „perioadă contractuală inițială” care figurează la articolul 43b prima teză din TKG, al cărui domeniu de aplicare ar fi controversat în Germania.

22 Potrivit unui prim punct de vedere, această noțiune ar privi numai primele contracte încheiate între un client și un furnizor de servicii de comunicații. Prin urmare, limitarea temporală prevăzută la articolul 30 alineatul (5) din Directiva privind serviciul universal nu s-ar aplica prelungirilor unor astfel de contracte, atât tacite, cât și rezultate dintr-un nou acord încheiat între aceleași părți, indiferent dacă aceste prelungiri determină modificări ale condițiilor contractuale.

23 Potrivit unui al doilea punct de vedere, susținut de instanța de trimitere, prin „perioadă contractuală inițială” ar trebui să se înțeleagă orice perioadă contractuală, înțelegându-se că, în orice caz, consumatorul trebuie să aibă posibilitatea de a rezilia contractul la expirarea perioadei contractuale care nu depășește 24 de luni prevăzute de Directiva privind serviciul universal. În această privință, *primo*, o asemenea interpretare ar fi coerentă cu obiectivul vizat în considerentul (47) al Directivei 2009/136 și care urmărește să acorde consumatorului posibilitatea de a rezilia un contract la expirarea unui termen contractual minim rezonabil „pentru a profita pe deplin de mediul competitiv”. *Secundo*, o interpretare a noțiunii de „perioadă contractuală inițială” precum cea enunțată la punctul 22 din prezenta hotărâre ar implica faptul că nu ar exista dispoziții clare în ceea ce privește durata contractelor subsecvente încheiate între părțile la primele contracte. *Tertio*, această din urmă interpretare ar institui o distincție între simpla prelungire a unui contract și încheierea unui nou contract care implică rezilierea contractului anterior, ceea ce ar face ca aplicarea Directivei privind serviciul universal să depindă de concepte naționale.

24 Potrivit instanței de trimitere, omiterea, la articolul 105 alineatul (1) din Directiva 2018/1972, a cuvântului „inițială” care figurează la articolul 30 alineatul (5) din Directiva privind serviciul universal s-ar explica prin faptul că problema prelungirilor automate ale contractelor pe durată determinată este reglementată în prezent de articolul 105 alineatul (3) din această directivă.

25 În aceste condiții, Oberlandesgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional Superior din Düsseldorf) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Prin «perioadă contractuală inițială» [în sensul articolului 30 alineatul (5) din Directiva privind serviciul universal] se înțelege numai durata unui contract inițial sau și reînnoirea unui contract, încheiat și pus în executare cu mult înainte de încetarea contractului inițial și întemeiat pe voința actuală a părților, dacă, raportat la contractul inițial, conținutul său este constituit din [obligații] modificate ale întreprinderii și clientului?”

Cu privire la întrebarea preliminară

26 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 30 alineatul (5) din Directiva privind serviciul universal trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „perioadă contractuală inițială” care figurează în această dispoziție vizează atât durata primului contract încheiat între un consumator și un furnizor de servicii de comunicații electronice, cât și pe cea a unui contract subsecvent încheiat între aceleași părți, astfel încât acest contract subsecvent nu poate impune o perioadă contractuală care să depășească 24 de luni nici chiar atunci când contractul a fost semnat și pus în executare înainte de expirarea primului contract.

27 Cu titlu introductiv, este necesar să se arate că instanța de trimitere consideră că Directiva privind serviciul universal, abrogată și înlocuită în prezent prin Directiva 2018/1972, este aplicabilă *ratione temporis* litigiului principal. Ea arată în special în această privință că, în conformitate cu dreptul național aplicabil acestui litigiu, o acțiune precum cea formulată de reclamanta din litigiul principal nu poate fi admisă decât dacă practica comercială contestată era nelegală la data faptelor care stau la baza unei astfel de acțiuni. Or, în speță, aceste fapte ar fi avut loc înainte de intrarea în vigoare a Directivei 2018/1972, astfel încât practica comercială în discuție în litigiul principal ar trebui evaluată în raport cu Directiva privind serviciul universal.

28 În această privință, este suficient să se amintească faptul că numai instanțele naționale au competența de a defini cadrul factual și normativ în care se încadrează întrebările adresate [Ordonanța din 25 martie 2022, IP și alții (Stabilirea materialității faptelor din litigiul principal), C-609/21, EU:C:2022:232, punctul 21, precum și jurisprudența citată]. În ceea ce privește interpretarea dispozițiilor care fac parte din ordinea juridică națională, Curtea este în principiu obligată să se întemeieze pe calificările care rezultă din decizia de trimitere. Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, Curtea nu este competentă să interpreteze dreptul intern al unui stat membru (Hotărârea din 5 decembrie 2023, Deutsche Wohnen, C-807/21, EU:C:2023:950, punctul 36 și jurisprudența citată).

29 Având în vedere aceste considerații, articolul 30 alineatul (5) din Directiva privind serviciul universal trebuie interpretat.

30 În această privință, în ceea ce privește, în primul rând, modul de redactare a acestei dispoziții, trebuie să se constate că din versiunile acesteia în limbile spaniolă, germană, greacă, engleză și franceză se poate deduce că adjectivul „inițială”, de genul feminin, nu urmărește să califice „contractele” sau „angajamentul”, ci „perioada contractuală”, ceea ce ar însemna că legiuitorul Uniunii nu a avut intenția de a stabili o distincție între primele contracte și contractele subsecvente încheiate între aceleași părți. Cu toate acestea, alte versiuni lingvistice ale acestei dispoziții, precum cele în limbile italiană și portugheză, pot fi interpretate în sensul că urmăresc să impună o cerință privind durata unei perioade contractuale care să nu depășească 24 de luni numai în ceea ce privește „contract[ul] inițial”, și anume, în esență, primul contract semnat de părțile în cauză.

31 Or, reiese dintr-o jurisprudență constantă că dispozițiile dreptului Uniunii trebuie interpretate și aplicate în mod uniform, în lumina versiunilor existente în toate limbile Uniunii și, în caz de divergență între aceste diferite versiuni, dispoziția în cauză trebuie interpretată în raport cu economia generală și cu finalitatea reglementării din care face parte (Hotărârea din 17 ianuarie 2023, Spania/Comisia, C-632/20 P, EU:C:2023:28, punctul 42 și jurisprudența citată).

32 În această privință, trebuie arătat, în al doilea rând, că o interpretare a articolului 30 alineatul (5) din Directiva privind serviciul universal potrivit căreia nu poate exista o distincție între primul contract și contractul subsecvent încheiat între aceleași părți este conformă cu obiectivul acestei directive.

33 Astfel, după cum reiese din însuși titlul articolului 30 din Directiva privind serviciul universal și din considerentul (47) al Directivei 2019/136, obiectivul principal al acestui articol 30 este de a facilita consumatorilor schimbarea în cunoștință de cauză a furnizorului, atunci când acest lucru este în interesul lor, pentru a permite acestor consumatori să beneficieze pe deplin de mediul concurențial. Or, o interpretare a articolului 30 menționat în sensul că expresia „perioada contractuală inițială” nu ar viza-o decât pe cea a primelor contracte încheiate între părțile în cauză, iar nu pe cea a contractelor subsecvente încheiate între aceleași părți, ar avea drept consecință să facă mai dificilă, potențial pentru perioade lungi, schimbarea furnizorului de către consumatorii menționați și astfel, dacă este cazul, să îi priveze de posibilitatea de a beneficia pe deplin de concurența în domeniul în cauză.

34 Mai precis, pe de o parte, deși se poate considera, desigur, că, prin decizia de a se angaja din nou cu același prestator, consumatorul dă dovadă de încredere față de acesta din urmă, acest lucru nu ar trebui totuși să aibă drept consecință, în raport cu obiectivul menționat, să împiedice consumatorul respectiv să schimbe prestatorul în cazul în care i se prezenta o ofertă mai interesantă.

35 Pe de altă parte, reiese în esență din considerentele (2) și (30) ale Directivei privind serviciul universal că protecția consumatorilor constituie unul dintre obiectivele vizate de această directivă. Or, deși, atunci când decide să se angajeze din nou cu același prestator la sfârșitul unei prime perioade contractuale, consumatorul are, desigur, o anumită experiență în ceea ce privește practicile comerciale ale cocontractantului său, nu este mai puțin adevărat că această experiență se poate dovedi lipsită de pertinență dacă noul angajament asumat implică, pe de altă parte, prestații de o natură diferită de cele vizate de primul contract. Astfel, nivelul de protecție de care trebuie să beneficieze consumatorul nu poate fi mai puțin ridicat atunci când acesta consimte la modificări ale unui contract încheiat cu un prestator decât atunci când se angajează printr-un asemenea contract pentru prima dată cu un nou prestator.

36 Acesta este *a fortiori* cazul într-o situație precum cea în discuție în cauza principală, în care contractul subsecvent încheiat între părțile în cauză conține modificări privind clauze esențiale în raport cu primul contract încheiat între aceste părți, precum cele privind tarifarea, conținutul sau natura prestațiilor în cauză.

37 Desigur, astfel cum reiese din considerentul (47) al Directivei 2009/136, eliminarea oricărui obstacol juridic, tehnic sau practic care ar putea face dificilă schimbarea furnizorului de către consumatori nu merge până la a împiedica impunerea unor termene contractuale minime rezonabile în contractele încheiate cu aceștia din urmă. Cu toate acestea, o interpretare a articolului 30 alineatul (5) din Directiva 2002/22 care să permită unui prestator să impună pentru un nou angajament asumat cu unul dintre abonații săi o durată mai lungă decât perioada contractuală maximă impusă de această dispoziție nu poate fi considerată conformă cu obiectivele urmărite de legiuitorul Uniunii, care a stabilit prin această dispoziție o limitare temporală ce nu trebuie depășită.

38 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 30 alineatul (5) din Directiva privind serviciul universal trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „perioadă contractuală inițială” care figurează în această dispoziție vizează atât durata primului contract încheiat între un consumator și un furnizor de servicii de comunicații electronice, cât și pe cea a unui contract subsecvent încheiat între aceleași părți, astfel încât acest contract subsecvent nu poate impune o perioadă contractuală care să depășească 24 de luni nici chiar atunci când contractul a fost semnat și pus în executare înainte de expirarea primului contract.

Cu privire la cheltuielile de judecată

39 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Articolul 30 alineatul (5) din Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații (directiva privind serviciul universal), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009,

trebuie interpretat în sensul că

noțiunea de „perioadă contractuală inițială” care figurează în această dispoziție vizează atât durata primului contract încheiat între un consumator și un furnizor de servicii de comunicații electronice, cât și pe cea a unui contract subsecvent încheiat între aceleași părți, astfel încât acest contract subsecvent nu poate impune o perioadă contractuală care să depășească 24 de luni nici chiar atunci când contractul a fost semnat și pus în executare înainte de expirarea primului contract.

Semnături